

Introducció

M. ÀNGELS SOLÉ I SANOSA

Cap del Servei de Selecció, Avaluació i Seguiment
de l'Escola de Policia de Catalunya

9

Els dies 29 i 30 de setembre de 2003 va tenir lloc a l'Escola de Policia de Catalunya el Seminari sobre l'avaluació de les condicions psicològiques per a l'ús de les armes de foc, organitzat amb el suport del Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya i la Facultat de Psicologia de la Universitat de Barcelona.

En aquest Seminari es va tractar de donar resposta a dues qüestions en relació amb aquest tema. D'una banda constatem, d'un temps ençà, una percepció d'inseguretat per part dels ciutadans, a la qual s'afegeixen, també, els constructes socials relatius al possible mal ús de les armes de foc per part dels cossos de seguretat pública i privada.

D'altra banda, alguns incidents de mal ús d'armes de foc per part d'agents de l'autoritat —poc freqüents, afortunadament, però amb una gran transcendència mediàtica—, a més d'un elevat nombre de llicències d'armes civils i l'obligatorietat, per a la policia local de Catalunya, d'un reconeixement psicològic cada dos anys per poder dur arma de foc, justifiquen la necessitat de reflexionar sobre el marc legal actual i sobre els diferents procediments, metodologies i eines que els psicòlegs i professionals implicats utilitzen a l'hora d'adoptar una decisió complexa i difícil: certificar que una persona està en condicions psíquiques per dur arma de foc i predir-ne un bon ús en situacions de risc.

Afortunadament, com ja he esmentat, tant a Catalunya com a l'Estat hi ha una baixa freqüència de mal ús d'arma de foc, tant policial com civil, si ho comparem, per exemple, amb la freqüència d'ús, d'incidents i morts per armes de foc als Estats Units d'Amèrica.

Tots sabem que això es pot explicar en bona part per la contraposició de dos models d'Estat, amb una concepció diferent sobre les armes i sobre el paper que pertoca als poders públics amb relació a aquestes: a Espanya i a gran part d'Europa, l'Estat té el monopoli de les armes; als Estats Units el dret individual de portar armes és garantit constitucionalment per la segona esmena.

Ara bé, en els darrers anys, també hi ha hagut a Europa i Espanya un increment

notable del nombre de víctimes per armes de foc en assassinats en massa i en actes violents de gran transcendència, duts a terme, en gran part, amb armes «legals». Òbviament, el factor humà, en tota la seva dimensió, és sempre la causa d'aquests incidents, cosa que ens aboca, per tant, a la necessitat de ser més curosos en la regulació i el control de l'accés a les armes de foc.

Amb aquesta inquietud, a l'Escola s'han impulsat diferents iniciatives, com ara ajuts a la recerca i espais d'intercanvi i de reflexió al voltant d'aquesta temàtica. El Seminari ha estat una d'aquestes iniciatives per abordar —des de diferents òptiques: la jurídica, la psicològica, la sindical, la policial, la mèdica, de seguretat privada, etc.— la necessitat de desenvolupar protocols d'avaluació i normatives específiques de prevenció per al personal que du arma de foc, a fi de detectar amb prou temps les persones que estan en situació de risc pel que fa a un mal ús de l'arma.

Així doncs, amb la finalitat de promoure i difondre la reflexió i el debat d'aquesta problemàtica, publiquem algunes de les ponències més representatives del seminari i que poden contribuir a delimitar l'abast i la transcendència de l'avaluació psicològica per a l'ús de les armes de foc.